

۸-۶- ساز و کارهای کنترل و پالایش ریسک عملیاتی

در فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی هر یک از پرسنل بانک مسئولیت شناسایی و گزارش‌دهی ریسک‌های عملیاتی مربوط به فعالیت‌های مربوط به خود را بر عهده دارند. واحد مدیریت ریسک عهده‌دار هماهنگی و مدیریت ریسک عملیاتی کل بانک می‌باشد. برای کنترل و پایش ریسک‌های بانک علی‌الخصوص ریسک‌های عملیاتی بانک مدیریت ریسک اقدام به تهیه و ارزیابی انباره ریسک بانک می‌کند. قبل از اقدام به تهیه انباره ریسک، لازم است فرایندها، فعالیت‌ها و زیرفعالیت‌های هر یک از واحدها و شعب بانک خاورمیانه توسط خود کارشناسان و مدیریت واحدهای مختلف با همکاری واحد سازمان‌ها و روش‌ها به فرمت ساختار فرآیندهای بانکی استاندارد بین‌الملل^۱ تهیه، به تایید رسیده و برای تهیه انباره ریسک در اختیار مدیریت ریسک قرار گیرند. پس از آن تیم شناسایی و ارزیابی ریسک بانک متشکل از یک کارشناس از واحد مدیریت ریسک، یک کارشناس از واحدهای سازمان (یا شعب) تحت مدیریت واحد مربوطه به شناسایی ریسک‌های اعتباری، بازار، نقدینگی، عملیاتی، شهرت، و تمرکز مبادرت کرده و کنترل‌های موجود مرتبط با فرایندها و فعالیت‌های واحدها یا شعب بانک را انجام می‌دهند. سپس ریسک‌ها و کنترل‌های شناسایی شده به تایید مدیر واحد موردنظر و مدیریت ریسک می‌رسند. طی جلسات برگزار شده میان کارشناس ریسک و کارشناس واحد مربوطه، تخمین شدت و احتمال ریسک شناسایی شده نیز انجام می‌گردد. از آنجا که مولفه اهمیت^۲ در انباره ریسک به دو دسته اساسی و غیراساسی^۳ تقسیم می‌شود، حاصلضرب، شدت و احتمال اهمیت آنها را مشخص می‌سازد. بدین‌صورت که شدت و احتمال ریسک‌ها در دامنه ۱ تا ۵ به صورت کمی، درجه‌بندی شده و حاصلضرب این دو مولفه (اهمیت ریسک) در دامنه ۱ تا ۲۵ قرار می‌گیرد. در تعریف دامنه اهمیت ریسک‌ها، از مقدار ۱ تا ۴ ریسک غیراساسی و بیشتر از آن اساسی در نظر گرفته می‌شود. این روش، روش خودارزیابی ریسک‌ها و کنترل‌ها^۴ نامیده می‌شود. روش دیگری که برای محاسبه درجه اهمیت ریسک‌های شناسایی شده در بازل II پیشنهاد گردیده است، استفاده از داده‌های زیان^۵ است. به منظور ثبت روزانه زیان‌ها و خسارات رخ داده یا رخدادهای شناسایی و کنترل شده موردی در حال حاضر تیم مدیریت ریسک بانک خاورمیانه با همکاری مدیریت فناوری اطلاعات در حال طراحی پایگاه داده‌های زیان برای استقرار در واحدها و شعب هستند. هدف از این پایگاه داده، شناسایی ریسک‌هایی است که بانک با آنها مواجه است. استخراج مدل‌ها و توابع توزیع مولفه‌های شدت و احتمال به‌صورت کمی، مبتنی بر داده‌های موجود ریسک‌هاست که نهایتاً منجر به تهیه و تکمیل انباره ریسک بانک می‌گردد و محاسبه سرمایه اقتصادی مرتبط با هر نوع ریسک در واحدهای مختلف و شعب بانک برای پوشش ریسک‌ها انجام می‌شود.

مدیریت ریسک تا بحال با استفاده از روش خودارزیابی ۵۰۵ ریسک عملیاتی در شعب و واحدهای مدیریت حقوقی، تطبیق و مبارزه با پولشویی، اداره مشتریان چند ملیتی، فناوری اطلاعات، عملیات اعتباری و تامین مالی پروژه‌ها شناسایی شده است و شناسایی ریسک‌ها برای سایر واحدها در حال اجراست.

¹ APQC (American Productivity and Quality Center) An internationally standard framework for organizing and documenting processes and activities within organizations such as banks

² Materiality

³ Material and Non-material risks

⁴ RCSA (Risk and control self assessment)

⁵ Loss data

بانک خاورمیانه هم اکنون در حال طراحی و راه‌اندازی پانلی برای ورود داده‌های زیان و ریسک‌های عملیاتی توسط کاربران می‌باشد. پس از جمع‌آوری داده‌های زیان از سطوح مختلف بانک توزیع احتمالی شدت و فراوانی آنها مشخص شده و با استفاده از شبیه‌سازی مونت کارلو سرمایه مورد نیاز تخمین زده خواهد شد.